

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล
Administration According to the Principles of Good Governance
of Educational Institution Administrators Satun Primary
Educational Service Area Office

¹วราภรณ์ เมฆหมอก Waraporn Mekmok

²มณฑา จำปาเหลือง Monta jumpaluang

^{1,2}คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

^{1,2}Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University

¹Corresponding author, e-mail: waraporn.mek068@hu.ac.th

Received March 7, 2025; Revised April 7, 2025; Accepted: May 21, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ปีการศึกษา 2567 รวม 317 คน สุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดของสถานศึกษาจากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.84 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟและวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านหลักความคุ้มค่า, ด้านหลักคุณธรรม, ด้านหลักความโปร่งใส, ด้านหลักความรับผิดชอบ, ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักนิติธรรม 2) ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อ

ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล จำแนกตามตัวแปรเพศ โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 เมื่อจำแนกตามตัวแปรประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อจำแนกตามตัวแปรขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

คำสำคัญ: การบริหารงาน; จังหวัดสตูล; ผู้บริหารสถานศึกษา; หลักธรรมาภิบาล

Abstract

This research aims as follows: 1) to study the level of good governance administration of school administrators. 2) to compare the level of good governance administration of school administrators under the Office of Satun Primary Educational Service Area classified by gender, work experience, and size of the school. The sample group used in the research was teachers under the Office of Satun Primary Educational Service Area in the academic year 2024, totaling 317 people. The stratified random sampling was used according to the size of the school. Then, a simple random sampling method was used by drawing lots. The research instrument was a questionnaire with a reliability value of 0.84 for the entire questionnaire. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, and one-way analysis of variance. The research results found that: 1. The level of administration according to the principles of good governance of school administrators under the Office of Satun Primary Educational Service Area was found to be at a high level overall. When considering each aspect, it was found to be at a high level in all aspects, ranked from highest to lowest as follows: the principle of value, the principle of morality, the principle of transparency, the principle of responsibility, the principle of participation, and the principle of the rule of law. 2. The comparative analysis of teachers' opinions on the level of administration according to the principles of good governance of school administrators under the Office of Satun Primary Educational Service Area classified by gender variable, with overall significant differences at the .01 level, classified by work experience variable, with overall significant differences at the .001 level, classified by school size variable.

Overall, it was found that there was a statistically significant difference at the .05 level.

Keywords: Administration; Satun Province; Educational Institution Administrators; Good Governance Principles

บทนำ

ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้เกี่ยวกับภาระหน้าที่การบริหารงานในโรงเรียน 4 ฝ่าย ตามกฎกระทรวงซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ในการบริหารจัดการโรงเรียนเพื่อนำไปสู่แนวทางให้กับผู้บริหาร การบริหารทรัพยากรมนุษย์ให้ประสบผลสำเร็จ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยหลักการบริหารจัดการที่ดี (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ.2545, 2545) ซึ่งมีแนวคิดและหลักการบริหารที่ผสมผสานหลักปรัชญาค่านิยม คุณธรรมจริยธรรมของการบริหารจัดการที่ดีงาม ซึ่งเรียกว่า หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นหลักเกณฑ์การปกครองบ้านเมือง การบริหารจัดการควบคุมดูแลกิจการต่างๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม (ชนะวิน แสงทามาตย์, 2564) การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการเป็นสิ่งจำเป็น และมีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กรทุกประเภท ทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรธุรกิจ องค์กรทางการศึกษาหรือองค์กรทางสังคมต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งนี้เพราะธรรมาภิบาลเป็นการบริหารจัดการที่สร้างประโยชน์ และความเป็นธรรมต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าขององค์กร (วิไลลักษณ์ อำนาจดี และศศิธรดา แพงไท, 2562) การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหาร ซึ่งสถานศึกษาจะมีฐานะเป็นนิติบุคคล การเป็นนิติบุคคลนั้นสถานศึกษาจะต้องมีความรับผิดชอบสูงขึ้นกว่าเดิม การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการยังต้องมีความจำเป็นสูง (ธีระ รุญเจริญ, 2557)

หลักธรรมาภิบาล ประกอบ 6 ประการ คือ 1.หลักนิติธรรม หมายถึง การปฏิบัติตามกฎหมาย การกำหนดกฎระเบียบ และข้อบังคับต่างๆในการปกครองภายใต้องค์กร โดยบุคลากรในสถานศึกษาพร้อมใจและยินยอมที่จะปฏิบัติตาม ไม่ใช่กำหนดขึ้นมาตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล โดยคำนึงถึงความเป็นธรรมและความยุติธรรมในการอยู่ร่วมกันอย่างเสมอภาค 2. หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดถือและเชื่อมั่นในความถูกต้อง มีความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ ความอดทน ความขยันหมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัย รับฟังความคิดเห็นของบุคลากรด้วยความเป็นธรรม

และให้ความยุติธรรมแก่บุคลากรอย่างเท่าเทียมกัน โดยส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเอง รวมทั้งจัดระบบงานที่ตอบสนองต่อสถานศึกษา 3. หลักความโปร่งใส หมายถึง การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา ซึ่งตรงข้ามกับการทุจริตคอร์รัปชัน ในการบริหารงาน เงิน คน ให้มีการสื่อสารที่ดีนั้นต้องมีกระบวนการให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้ โดยมีกระบวนการให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและเข้าใจง่ายและสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้อย่างชัดเจนเป็นประโยชน์ในสถานศึกษา 4. หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษา ชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการทำงาน การวางแผนงาน การกำหนดนโยบายและเข้าร่วมกิจกรรมต่างในสถานศึกษา รวมถึงการมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจในปัญหาสำคัญของสถานศึกษา การรับข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษา เพราะฉะนั้นการมีส่วนร่วมถือว่าเป็นหัวใจสำคัญอีกอย่างหนึ่งในการบริหารสถานศึกษา 5. หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ต่อการปฏิบัติงาน ต่อตนเอง ต่อสังคม โดยมีความตั้งใจในการปฏิบัติตามหน้าที่เป็นอย่างดีในงานที่รับผิดชอบอยู่และพร้อมจะปรับปรุงแก้ไขปัญหาให้สถานศึกษาอย่างใส่ใจและกระตือรือร้น และมีความชัดเจนในการดำเนินงาน สามารถชี้แจงปัญหาที่เกิดขึ้นให้ประชาชนรับทราบได้ พร้อมกับการให้ข้อมูลความคิดเห็น แนะนำ ปรึกษา ร่วมวางแผนและร่วมปฏิบัติงาน 6. หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลมีความประหยัด ใช้อย่างมีประสิทธิภาพและของใช้ส่วนตัวอย่างคุ้มค่าและสร้างสรรค์ รวมทั้งการช่วยกันรักษาและร่วมกันพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้อุดมสมบูรณ์ยั่งยืน สามารถหมุนเวียนมาใช้ใหม่ได้และสามารถสร้างขึ้นมาทดแทนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2562) การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหาร ซึ่งสถานศึกษาจะมีฐานะเป็นนิติบุคคล การเป็นนิติบุคคลนั้นสถานศึกษาจะต้องมีความรับผิดชอบสูงขึ้นกว่าเดิม การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการยังต้องมีความจำเป็นสูง (ธีระ รุญเจริญ, 2557)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล เป็นหน่วยงานทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ รับผิดชอบการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานของจังหวัดสตูลจำนวน 7 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองสตูล อำเภอควนโดน อำเภอควนกาหลง อำเภอบ้านฉาง อำเภอทุ่งหว้า อำเภอมะนัง และอำเภอละงู โดยมีสถานศึกษาจำนวน 159 โรงเรียน มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอย่างเป็นรูปแบบ เป็นระบบมีการบริหารจัดการที่ดีเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น หลักธรรมาภิบาลจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งจะมากขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับความสามารถขององค์กร ในการนำหลักการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางสำคัญในการดำเนินงาน ภายในสถานศึกษาที่ครอบคลุมไปถึง 4 ฝ่ายงาน เป็นการบริหารงานยุคใหม่ที่เน้นความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ ความ

รับผิดชอบ ความประพฤติชอบ การมีส่วนร่วมและกระบวนการยุติธรรมโดยยึดหลักธรรมาภิบาล ทั้งนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูลได้ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดทำการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment(ITA) ในทุกปีงบประมาณ และนำมาพิจารณาตามเกณฑ์ระดับคุณภาพ และมีการเปรียบเทียบคะแนนจัดลำดับของสถานศึกษาทั้งหมดจำนวน 159 โรงเรียน ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้ความสำคัญและเล็งเห็นถึงความจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาและได้นำหลักธรรมาภิบาลมาเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษา เพื่อสร้างความตระหนักให้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงมีการกำหนดให้สถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับเป้าหมายของหน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาได้จัดวางระบบควบคุมภายใน มีตัวชี้และการวัดผล การปฏิบัติราชการที่ชัดเจน โดยมีการเผยแพร่ให้ประชาชนได้ทราบ การประเมินผลเป็นระยะ และรายงานผลอย่างต่อเนื่องทุกปี อีกทั้งยังเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความถูกต้องในการดำเนินงาน หากผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการบริหารงานตามหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า เพราะหลักธรรมาภิบาลเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษา ทำให้มีผลต่อคุณภาพสถานศึกษาในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน อีกทั้งครูและบุคลากรทางการศึกษายังได้รับการพัฒนา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล, 2567)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ที่จะศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารตามหลักธรรมาภิบาล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาในการวางแผนพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูลต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูลตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวิธีดำเนินการดังนี้

1. **ขอบเขตด้านเนื้อหา** การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ซึ่งกำหนดหลักพื้นฐานการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล 6 ประการได้แก่ หลักนิติธรรม, หลักคุณธรรม, หลักความโปร่งใส, หลักความมีส่วนร่วม, หลักความรับผิดชอบ, หลักความคุ้มค่า (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2562)

2. **ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง** คือ 1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ปีการศึกษา 2567 มีโรงเรียนทั้งหมดจำนวน 159 โรงเรียน รวมมีครูทั้งหมด 1,732 คน โรงเรียนมี 3 ขนาดคือ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ 2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ปีการศึกษา 2567 จำนวน 159 โรงเรียน รวม 317 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) สุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา จากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก

3. **เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย** แบบสอบถามความคิดเห็นของการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล จำนวน 42 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนามาจากแบบสอบถามของสุภัทสรานันท์ โพธิ์กัน (2561)

4. **การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ** โดยการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยแต่ละข้ออยู่ที่ 1.00 และความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.84

5. **การเก็บรวบรวมข้อมูล** ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ จากมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ถึงผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้เก็บรวบรวมมาทั้งหมด ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ เพื่อนำไปดำเนินการวิเคราะห์ทางสถิติและสรุปผลตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

6. **การวิเคราะห์ข้อมูล** ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ครบถ้วนของคำตอบในแบบสอบถามในแต่ละชุด ได้จำนวน 317 ฉบับ จากนั้นนำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ SPSS และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที (Independent T-Test) และสถิติทดสอบเอฟ (F-Test) และทำการทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้วิธีของ Scheffe

ผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 จำแนกตามภาพรวมและรายด้าน ดังที่ปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	N = 317		ระดับ	ลำดับที่
	$\bar{x}$	S.D.		
1.หลักนิติธรรม	3.97	0.57	มาก	6
2.หลักคุณธรรม	4.44	0.49	มาก	2
3.หลักความโปร่งใส	4.40	0.48	มาก	3
4.หลักการมีส่วนร่วม	4.30	0.53	มาก	5
5.หลักความรับผิดชอบ	4.37	0.46	มาก	4
6.หลักความคุ้มค่า	4.47	0.40	มาก	1
รวม	4.26	0.34	มาก	

จากตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่าโดยรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.26$, S.D. = 0.34) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านหลักความคุ้มค่า มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.47$, S.D. = 0.40) ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = 0.49) ด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = 0.48) ด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{x} = 4.37$, S.D. = 0.46) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{x} = 4.30$, S.D. = 0.53) และด้านหลักนิติธรรม ($\bar{x} = 3.97$, S.D. = 0.57)

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

2.1 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 จำแนกตามตัวแปรเพศ โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยมีค่าเฉลี่ยครูเพศชายสูงกว่าครูเพศหญิง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมี

ส่วนร่วม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001 และด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

2.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านหลักความโปร่งใส แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001 และด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ซึ่งด้านหลักการมีส่วนร่วมและด้านหลักความรับผิดชอบ ไม่แตกต่างกัน ได้ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ เมื่อพิจารณารายด้าน 1)ด้านหลักนิติธรรม มีแตกต่างรายคู่จำนวน 1 คู่ คือ ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 5 - 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2)ด้านหลักคุณธรรม พบว่า มีแตกต่างรายคู่จำนวน 1 คู่ คือ ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 5 - 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3)ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า มีแตกต่างรายคู่จำนวน 2 คู่ คือ ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 5-10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4)ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า มีแตกต่างรายคู่จำนวน 2 คู่ คือ ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 5-10 ปี และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามตัวแปรขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ 1) ด้านหลักนิติธรรม มีแตกต่างรายคู่จำนวน 2 คู่ คือ สถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นแตกต่างกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดกลาง มีความคิดเห็นแตกต่างกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ด้านหลักนิติธรรม พบว่า มีแตกต่างรายคู่จำนวน 3 คู่ คือ สถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นแตกต่างกับสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ และ

สถานศึกษาขนาดกลาง มีความคิดเห็นแตกต่างกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า มีแตกต่างรายคู่จำนวน 2 คู่ คือ สถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นแตกต่างกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดกลาง มีความคิดเห็นแตกต่างกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า มีแตกต่างรายคู่จำนวน 2 คู่ คือ สถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นแตกต่างกับสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดกลาง มีความคิดเห็นแตกต่างกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า มีแตกต่างรายคู่จำนวน 3 คู่ คือ สถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นแตกต่างกับสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดกลางมีความคิดเห็นแตกต่างกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 6) ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า มีแตกต่างรายคู่จำนวน 2 คู่ คือ สถานศึกษาขนาดเล็กมีความคิดเห็นแตกต่างกับสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสถานศึกษาขนาดกลาง มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกับสถานศึกษาขนาดใหญ่

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่าระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นถึง ความสำคัญ และการนำหลักธรรมาภิบาลมาเป็นแนวปฏิบัติในการจัดระเบียบของระบบสังคม มีความครอบคลุมทุกหน่วยงาน เป็นกฎเกณฑ์ในการบริหารที่ประชาชนทุกคนสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข และยังช่วยกระตุ้นให้กระบวนการประชาธิปไตยเกิดความสมบูรณ์ และทุกคนปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ให้บรรลุผลตามเป้าหมาย สอดคล้องกับผลการศึกษาของพรรณิภา ไชยศรี เรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (พรรณิภา ไชยศรี, 2563)

2. จากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่าผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี ความคิดเห็นของครู จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา มีดังนี้

2.1 ความคิดเห็นของครูต่อระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามตัวแปรเพศ โดย

ภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นูรีฮัน ดอเลาะ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 จำแนกตามตัวแปรเพศ พบว่า ภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 (นูรีฮัน ดอเลาะ, 2567)

การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 ให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของผู้ที่มีเพศต่างกัน อาจได้รับ มอบหมายงานที่แตกต่างกัน โดยการพิจารณาจากความเหมาะสมของเพศต่อภาระงาน และความ รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน

2.2 ความคิดเห็นของครูต่อระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ การทำงาน โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และสอดคล้องกับ ผลการศึกษาธีรยุทธ เเด่นดวง ได้ศึกษาวิจัยเรื่องหลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของ ผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 พบว่า ระดับความคิดเห็นของครู ต่อการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ธีรยุทธ เเด่นดวง, 2561)

การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน อาจมีความเข้าใจใน เนื้อหาหรือ การปฏิบัติงานต่างกัน โดยการพิจารณาจากภาระงานที่รับผิดชอบและระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

2.3 ความคิดเห็นของครูต่อระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 จำแนกตามตัวแปรขนาด สถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผล การศึกษาของนูรีฮัน ดอเลาะ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 พบว่า การบริหารโดยใช้หลักธรร มาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 จำแนกตาม ตัวแปรขนาดสถานศึกษา พบว่า ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (นูรีฮัน ดอเลาะ, 2567)

การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 ที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน อาจมีโครงสร้างการบริหารสถานศึกษาที่ แตกต่างกันตามขนาดของสถานศึกษา ซึ่งจะเห็นได้ว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่จะมีบุคลากรในการ

ปฏิบัติงานจำนวนมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง และขนาดเล็ก จึงทำให้การปฏิบัติงานในด้านต่างๆ มีรูปแบบ ขั้นตอนการปฏิบัติและมีความเป็นระบบ

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ได้เสนอรูปแบบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

จากภาพอธิบายได้ว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษานั้น จำเป็นต้องมีองค์ประกอบที่ประกอบด้วยหลักธรรมาภิบาล ทั้งหมด 6 ประการ ซึ่งในแต่ละด้านจะมีความหมายและรูปแบบที่ไม่เหมือนกัน แต่ในทุกๆด้านจะต้องทำงานร่วมกันจึงทำให้เกิดการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

บทสรุป

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร อยู่ในระดับมาก และความคิดเห็นของครูต่อระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร

จำแนกตามตัวแปร เพศ ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษา มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาและตระหนักด้านหลักนิติธรรม ในการกำหนดกฎระเบียบ และการสร้างข้อบังคับข้อตกลง การกำหนดนโยบาย วางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบ ปรับปรุง เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เสนอและรับฟังความคิดเห็น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จยิ่งขึ้น

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีการพัฒนา ตนเอง เช่น ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาฝึกอบรมความรู้ต่างๆ ต่อเนื่อง และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล

2. ควรศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล

3. ควรศึกษาวิจัยการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล

เอกสารอ้างอิง

ชนะวิน แสงทามาศย์. (2564). หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน. *วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ*, 1(3): 67-75.

ธีระ รุญเจริญ. (2557). *การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สุทรไพศาล.

ธีรยุทธ เด่นดวง. (2561). หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

นุรีอัน ดอเลาะ. (2567). การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

- พรณิภา ไชยศรี. (2563). การบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนกัณฑ์ธรรมณ์ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. (2545, 19 ธันวาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 119 ตอนที่ 123 ก, หน้า 16-21.
- วิไลลักษณ์ อำนาจดี และศศิธรดา แพงไทย (2562). กลยุทธ์การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. วารสารมหาวิทยาลัยมหาจุฬารัตน, 6(8): 4106-4118.
- สุภัทสรานันท์ โพธิ์กัน. (2561). การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต1 กลุ่ม 3. วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2562). ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี. <https://www.soc.go.th>.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล. (2567). ประวัติความเป็นมา. <http://www.sesao.go.th>.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3): 607-610.

